

บทที่ 3

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาไทย

ความสำคัญและคุณค่าของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา ถ้าครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี เราใจ มีการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน มีกิจกรรมที่สนุกสนาน สนองความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มีความเข้าใจในบทเรียนได้ดี และช่วยสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนด้วย

สำหรับวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นวิชาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้กลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เลย ถ้าครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังที่มีคุณค่า ช่วยให้เขามีทักษะที่ดีในการใช้ภาษา ช่วยสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยรวมถึงการเห็นคุณค่าของภาษาไทยที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดความเข้าใจ ซึ่งกันและกันกับผู้อื่น

ความสำคัญและคุณค่าของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่นพัฒนาความพร้อมด้านการปรับตัว โดยให้ทำงานเป็นกลุ่ม พัฒนาความพร้อมในการแสดงออกโดยให้แสดงความ

คิดเห็น เล่านิทาน แสดงละคร พัฒนาความพร้อมทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2)

2. ช่วยจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมีส่วนช่วยจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในสิ่งจะเรียน เช่น กิจกรรมในชั้นนำสู่บทเรียน ใช้การร้องเพลงบ้าง เล่นเกมบ้าง ทายปัญหาบ้าง กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนมากขึ้น

3. ช่วยทำให้ช่วงความสนใจของผู้เรียนยาวนานขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนช่วยยืดช่วงความสนใจของผู้เรียนระดับประถมศึกษาให้ยาวนานขึ้นกว่าเดิม แต่ก็ไม่ควรให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งยาวนานเกินไป ครูผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมอื่นสลับเมื่อเห็นว่าผู้เรียนเบื่อหน่ายกิจกรรมเดิมแล้ว เช่น กิจกรรมการแข่งขัน เล่นเกม ร้องเพลง ที่เหมาะสมกับเนื้อหา

4. ช่วยทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เรียน เพราะการที่ผู้เรียนได้แสดงออกและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เขาเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดการประทับใจมากขึ้น เช่น ให้แสดงละคร หรือบทบาทสมมติเมื่อเรียนจบบทเรียนแล้ว

5. ช่วยกระตุ้นให้ครูผู้สอนได้หาทางพัฒนาปรับปรุงการสอนของตน โดยครูผู้สอนจะพยายามชวนช่วยและศึกษาหาวิธีการต่าง ๆ เทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อนำกิจกรรมนั้นไปใช้แล้วก็ต้องหมั่นสังเกตดูว่ากิจกรรมประเภทใด ผู้เรียนสนใจ กิจกรรมประเภทใดช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้ดี หรือกิจกรรมประเภทใดที่มีความซับซ้อนยากแก่การทำความเข้าใจของผู้เรียน และควรปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ให้ดีขึ้นหรือปรับเปลี่ยนเพื่อนำไปใช้ใหม่อย่างไร

6. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนได้เด่นชัดขึ้น การให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูผู้สอนจะสามารถเห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้เรียน ในขณะที่ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนได้ดีขึ้นจากพฤติกรรมที่แสดงออกนั้น เช่น ผู้เรียนบางคนนั่งเรียนเฉยเฉย แต่พอให้แสดงบทบาทสมมติอาจจะแสดงได้ดี กล้าแสดงออก หรือในการแข่งขันกิจกรรมทางภาษาไทย อาจเห็นนิสัยที่แท้จริงของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ทุจริต เอาเปรียบ เห็นแก่ตัว หรือมีน้ำใจ ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทำ อยากลอง ครูผู้สอนจึงควรฉวยโอกาสนี้ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้เขาได้ปฏิบัติจริง และบังเกิดผลดีตามเป้าหมายที่วางไว้

การสอนทักษะภาษาไทย

การสอนภาษาไทยเป็นการถ่ายทอดความรู้และความสามารถทางภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นทักษะเบื้องต้นของการใช้ภาษาและยังรวมไปถึงความสามารถในการรับรู้ เข้าใจและวิธีการถ่ายทอดอย่างมีศิลป์ เพราะผู้ที่ฟัง พูด ฟัง อ่าน และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการรับฟัง เข้าใจ และถ่ายทอดได้ดี ผู้ที่มีความสามารถดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งศาสตร์และศิลป์แห่งการใช้ภาษา

สำหรับหลักสูตรภาษาไทยมีเนื้อหาที่แตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์อื่น เนื่องจากต้องใช้เรื่องราวของกลุ่มประสบการณ์อื่นมาเป็นสื่อเพื่อฝึกทักษะการใช้ภาษา กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดสำหรับฝึกหลักเกณฑ์ทางภาษาทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดผลตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครู โดยมีเอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยสำหรับครูคือ คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาเพื่อเป็นแนวทางการสอนรายบทเรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยเน้นกระบวนการ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยต้องจัดอย่างมีกระบวนการ เช่นการฝึกทักษะต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบการฝึกทักษะ การฝึกความคิดและวิจารณ์ญาณในการใช้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการฝึกทักษะกระบวนการความคิด การฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการพัฒนา เป็นต้น

วิธีการสอนภาษาไทย ครูต้องรู้จักเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมในการสอนภาษาไทย โดยเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมในทักษะต่าง ๆ วิธีการสอนที่ควรนำมาใช้ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การแบ่งกลุ่มระดมความคิด การแบ่งกลุ่มทำงาน การสอนเป็นรายบุคคล การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกมและเพลงประกอบ การสอน การใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือศูนย์การเรียนรู้ การใช้สถานการณ์จำลองและการสอนเป็นคณะ การค้นคว้าเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคล ฯลฯ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย พอสรุปขั้นตอนเป็นกระบวนการได้ดังนี้

1. **คิดวิเคราะห์วิจารณ์** ให้ผู้เรียนสังเกตข้อความที่ครูสื่อสารให้ผู้เรียน แล้วคิดวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ผู้รับสาร โอกาสที่ใช้ในการสื่อสาร และวิธีการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นความจำเป็นของการใช้ภาษาสื่อสารให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

2. **กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ** ให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดวิธีการนำเสนอ เช่น การใช้ภาษาในการขำขมุ่ ทำท่าย หรืออุปมาอุปไมย กำหนดรูปแบบของภาษาที่จะนำเสนอและกำหนดโครงเรื่อง ประกอบด้วยบทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป จากนั้นผู้เรียนฝึกซ้อมการนำเสนอ เช่น พูดในใจ พูดหน้ากระจก เขียนใส่กระดาษให้ผู้อื่นอ่าน เป็นต้น

3. **ปฏิบัติด้วยความชื่นชม** ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนโดยการนำเสนอด้วยวิธีการภาษาและโครงเรื่องที่ได้กำหนดไว้ โดยครูคอยกระตุ้นและให้กำลังใจให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วย

4. **ประเมินระหว่างปฏิบัติ** ขณะที่ผู้เรียนนำเสนอเรื่องราวด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่นั้น ครูคอยแนะนำให้ผู้เรียนสังเกตการนำเสนอของตนเองว่ามีข้อบกพร่องอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และจะมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

5. **ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ** เมื่อผู้เรียนได้สังเกตและประเมินผลการนำเสนอของตนเองจนทราบข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เรียนปรับปรุงการนำเสนอของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

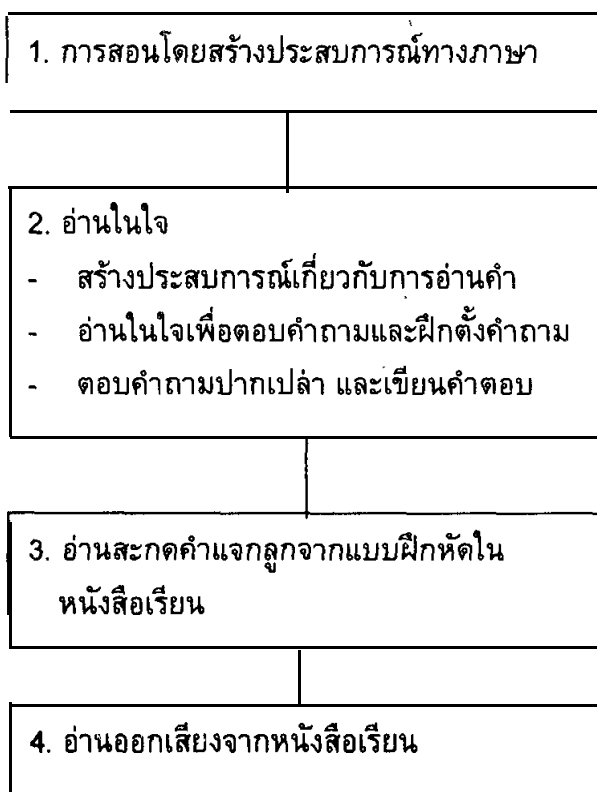
6. **ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ** เมื่อผู้เรียนได้ปรับปรุงการนำเสนอของตนจนดีขึ้นแล้ว ให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำจนเกิดทักษะแล้วให้ผู้เรียนอภิปรายถึงผลที่ได้จากการนำเสนอ นั้น เช่น ทำให้ผู้รับสารเข้าใจในสารอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

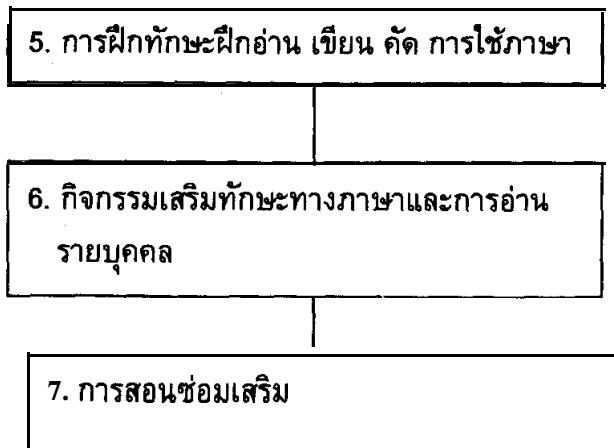
แนวการสอนภาษาไทยแบบผสมผสานในการเรียนการสอนภาษาไทยของ กระทรวงศึกษาธิการ ในระดับประถมศึกษา

การสอนภาษาไทยในชั้น ป.1-2

จะเน้นการสร้างประมวลคำอ่าน เขียน ฟังและพูด เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนภาษาไทยจากหนังสือเรียนและจากประสบการณ์ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เพลง ปริศนาคำทาย การสนทนาประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำคำจากกิจกรรมมาสู่การอ่าน การเขียน วงคำจะเพิ่มจากหนังสือเรียนเป็นวงคำในชีวิตประจำวัน และเน้นการแจกลูกสะกดคำ เพื่อเป็นกุญแจไปสู่การอ่านคำใหม่ และเรียนรู้ความหมายจากภาพและบริบททางภาษา สร้างนิสัยรักการอ่าน การสอนและจัดกระบวนการสอนเป็น 7 ขั้นตอน คือ

แผนภูมิการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

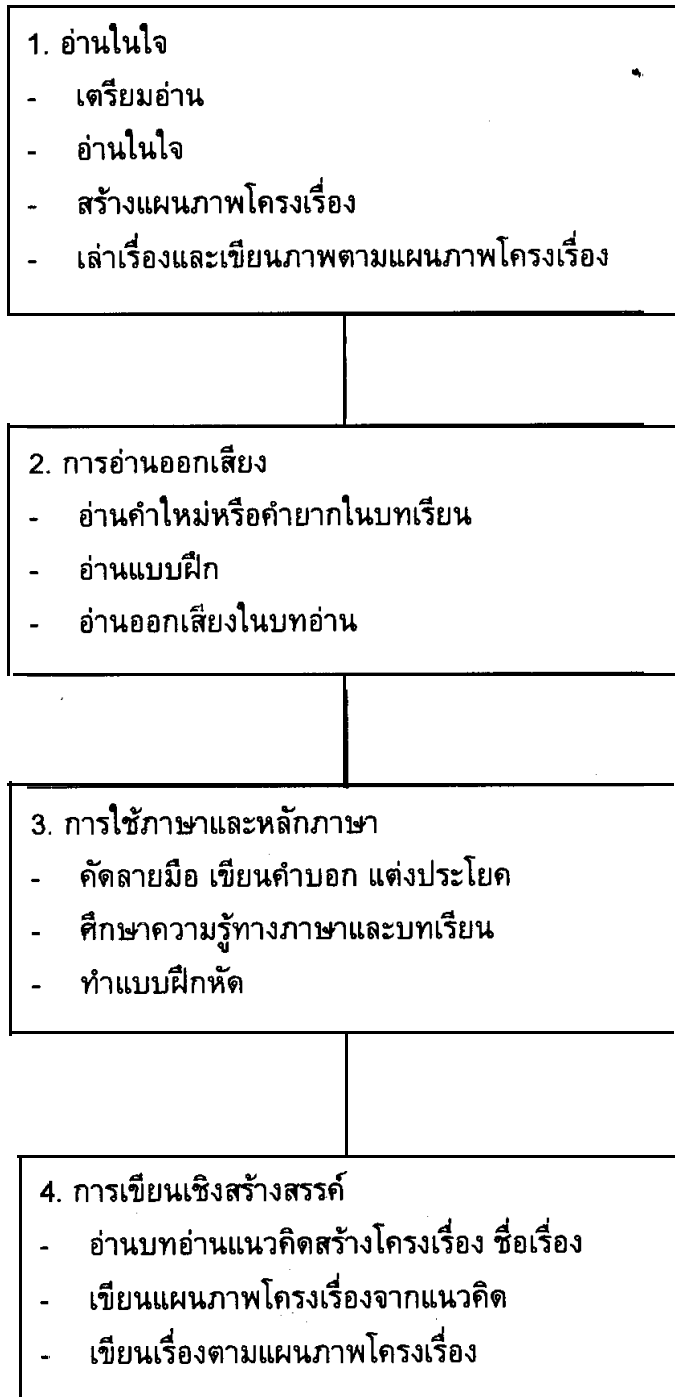

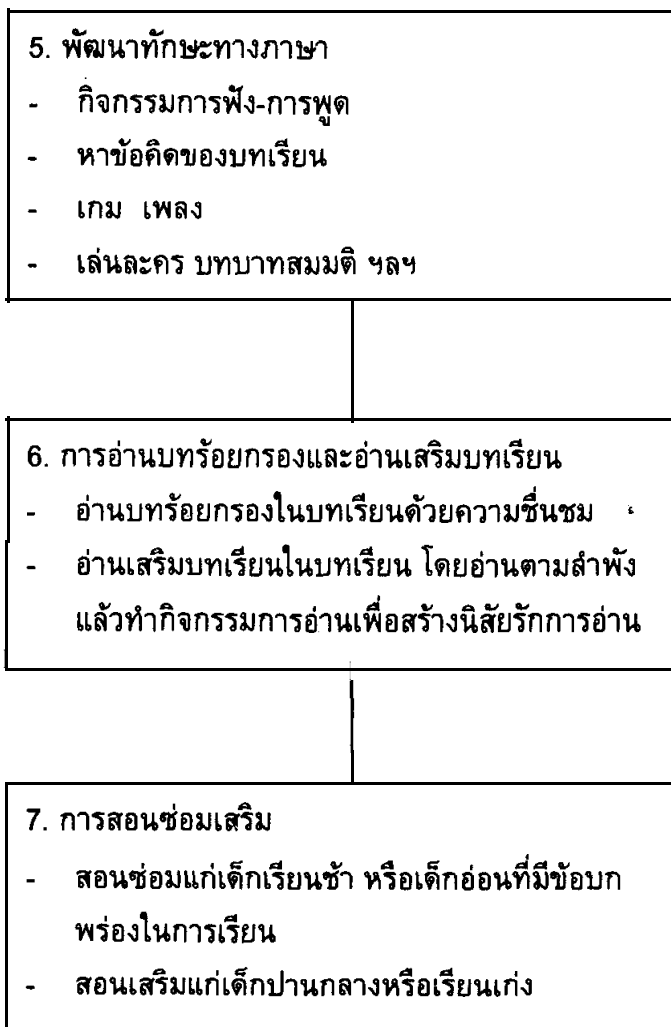

การสอนภาษาไทย ชั้น ป.3-4

การสอนภาษาไทยในชั้นนี้ ผู้เรียนจะมีประมวลคำอ่านและเขียนมากพอจำคำได้แม่นยำ มีประมวลคำหลากหลายมากขึ้น ทั้งในประมวลคำที่กำหนดในหนังสือเรียนและจากมวลประสบการณ์ทั้งหลาย ในชั้นนี้จะเน้นเรื่องการอ่านเพื่อความเข้าใจ สามารถอ่านจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเนื้อเรื่องสรุปความ เปรียบเทียบหาเหตุผล เป็นต้น เป็นการอ่านเชิงวิเคราะห์มากขึ้น ขณะเดียวกันผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการทำโครงเรื่องย่อ ทำหัวข้อเรื่องในการอ่านเรียงลำดับเหตุการณ์โดยใช้หลักการของทฤษฎีสคีมา (Schemata Theory) หรือ ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เป็นแนวทางการอ่านและการเขียนเพิ่มประมวลคำ การสอนจะมี 7 ขั้นตอน ดังนี้คือ

แผนภูมิขั้นตอนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

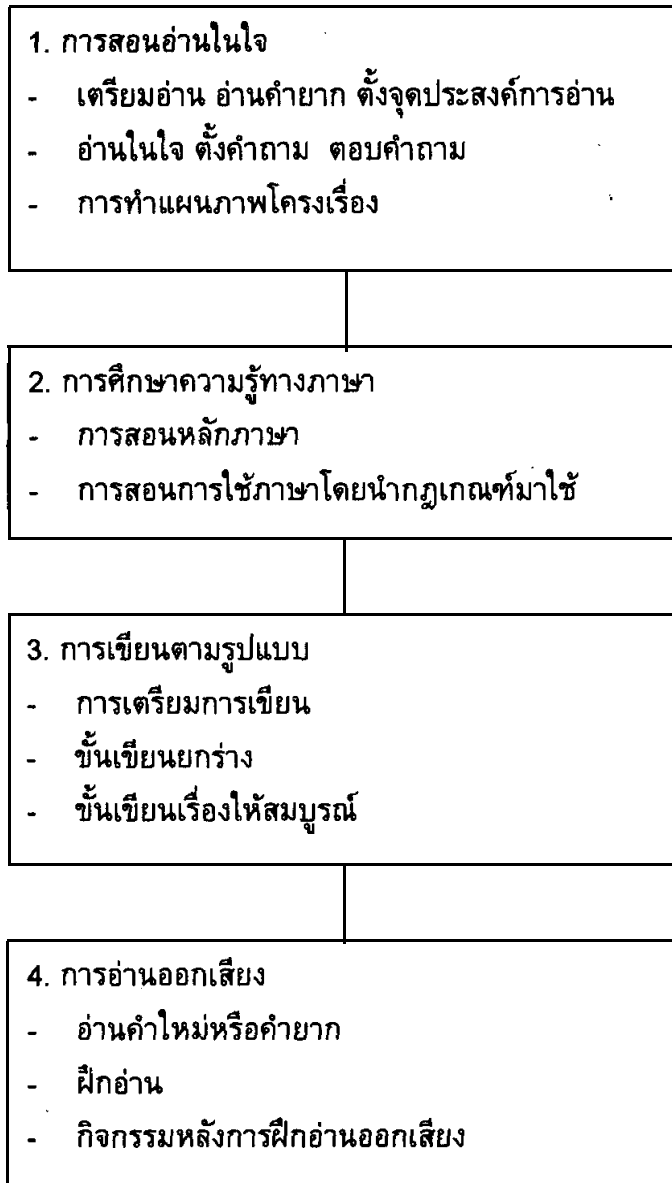

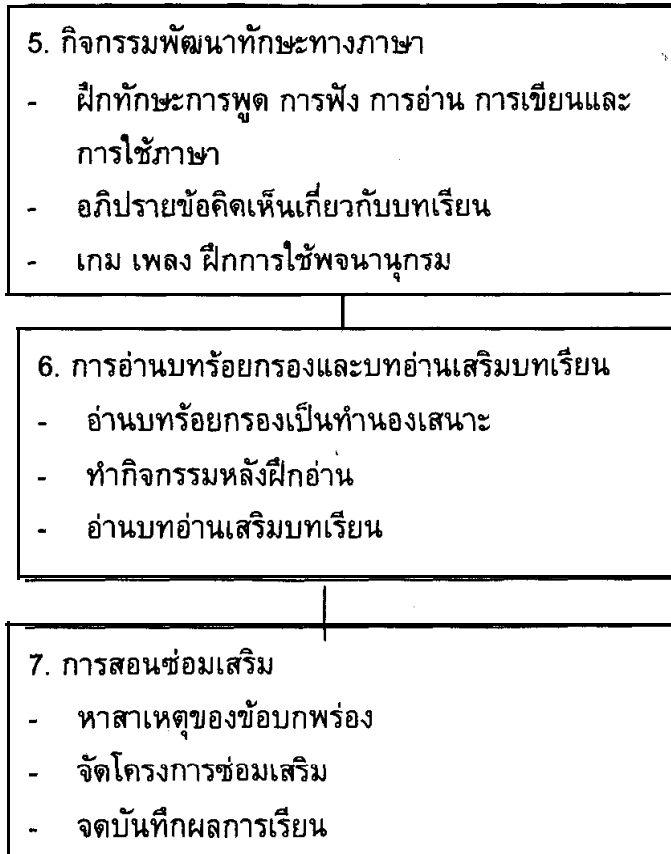

การสอนภาษาไทย ชั้น ป. 5-6

เวลาเรียนภาษาไทยตามหลักสูตรน้อยลงเหลือ 7 คาบต่อสัปดาห์หรือ 2 ชั่วโมง กับ 20 นาทีเนื้อหาเพิ่มขึ้น หากปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ชั้น ป.3-4 แล้วการเรียนในชั้นก็จะง่ายขึ้น นักเรียนจะต้องฝึกการเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสารมากขึ้น (Writing as Communication) จะฝึกการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ จากตัวอย่างรูปแบบที่กำหนดในบทเรียนชุดพื้นฐานภาษา ขั้นตอนการสอนจะมีดังนี้

แผนภูมิขั้นตอนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เริ่มรู้จักกันค่อนข้างแพร่หลายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมาและ เป็นวิธีการสอนที่กำหนดกิจกรรมไว้อย่างมีลำดับขั้นตอนชัดเจน เป็นกระบวนการ

กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีหลักการและแนวทฤษฎีสำคัญ ๆ เป็นพื้นฐานหลายทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียน และให้ความสำคัญต่อบริบทของภาษาเป็นหลัก การจัดกิจกรรมการสอนจึงต้องอาศัยครูผู้สอนเป็นแบบอย่างทางภาษา อาศัยสถานการณ์ในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน จัดให้มีการสนทนา การฟังนิทาน

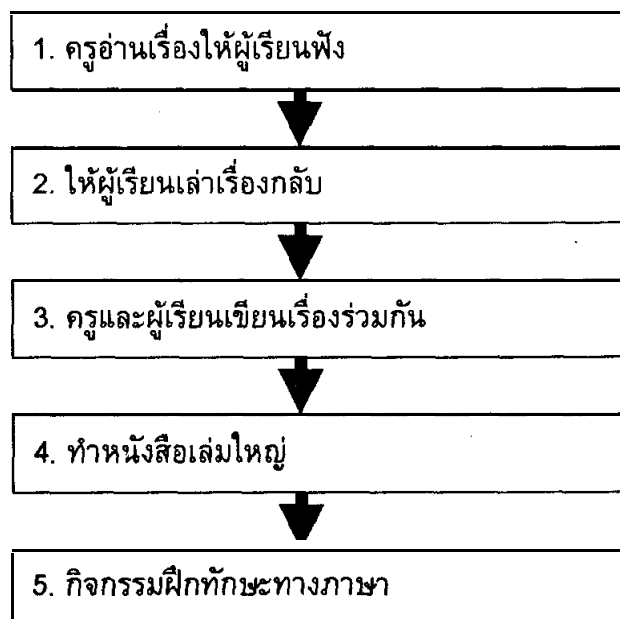
การเล่นบทบาทสมมติ การทำงานกลุ่ม การเล่นเกมทางภาษาเป็นกิจกรรมหลักของกระบวนการสอน

2. **แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ** เน้นปัจจัยป้อนที่ผู้เรียนเข้าใจ บทเรียนที่ใช้เป็นสื่อการเรียนจึงเป็นการเล่าเรื่องจากจินตนาการบ้าง เรื่องจากประสบการณ์บ้าง เรื่องเกี่ยวกับวิธีการทำงานง่าย ๆ บางอย่างบ้าง แต่ละเรื่องมีความยาวไม่มากนัก และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ขณะเดียวกันก็กำหนดกิจกรรมการเรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้สมองทั้ง 2 ซีก นอกจากนี้ยังคำนึงถึงกระบวนการสอนที่เหมาะสมกับการรับรู้ภาษาของผู้เรียนด้วย ขั้นตอนการสอนจึงนำเอาทฤษฎีการเรียนเพื่อรู้แจ้งมาเป็นทฤษฎีรองรับในการจัดลำดับกิจกรรมแต่ละขั้นของการสอน

3. **ทฤษฎีการสอนอ่าน** เน้นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการคิด การสอนอ่านในช่วงต้น ๆ จึงมุ่งให้ผู้เรียนจำสัญลักษณ์ / คำ ในลักษณะการจำภาพ นั่นคือเมื่อเห็นคำก็จะนึกถึงความหมายของคำก่อนนึกถึงส่วนประกอบของคำหรือหลักเกณฑ์ทางภาษา

กระบวนการเรียนการสอน

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี 5 ขั้นตอนต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้สอนจำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้องครบถ้วน การข้ามขั้นตอน หรือการรีบเร่งให้จบอย่างรวดเร็วในแต่ละขั้นตอนจะทำให้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะทางภาษาตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้ผู้เรียนฟัง

ครูเล่าเรื่องให้ผู้เรียนฟังโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องที่สร้างความสนใจ ในขั้นนี้ฝึกการสังเกตรูปร่างของตัวอักษร การเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา และฝึกสมาธิในการฟัง ผู้เรียนได้รับการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาโดยการฟัง และมีความเพลิดเพลินในการฟัง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนเล่าเรื่องกลับ

ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการถามคำถามง่าย ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนเล่าเรื่องที่ ได้ฟังจากครูในขั้นตอนที่ 1 และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เมื่อชว่นกันเล่าเรื่องจนจบแล้วครูทบทวนโดยการถามและสนทนาเรื่องที่เล่าอีก ครูให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงตามครูทุก หน้า เมื่อสนทนาจบ และมีการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นตอนที่ 3 ครูและผู้เรียนเขียนเรื่องร่วมกัน

ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนบอกข้อความที่เป็นประโยคแล้วครูเขียนลงบนแผนภูมิที่ละคำ โดยต้องเขียนซ้ำ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสังเกตลีลามือของการเขียนตัวอักษรพร้อมทั้งอ่านให้ผู้เรียนฟัง และผู้เรียนอ่านตาม เมื่อจะเขียนคำใหม่ครูต้องชี้คำเดิมก่อนทุกครั้ง ครูจะชี้คำทุกคำในประโยค และออกเสียงคำนั้น ๆ ให้ผู้เรียนอ่านตามที่ละคำจนจบประโยคแล้วอ่านทั้งประโยคอีกครั้ง แผนภูมิแต่ละแผ่นควรมีประมาณ 2-3 ประโยค และเหลือกระดาษส่วนล่างไว้ ให้ผู้เรียนอาสาสมัครวาดรูป

ขั้นตอนที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ในขั้นตอนนี้ ครูนำหนังสือเล่มใหญ่ที่คัดลอกจากแผนภูมิในขั้นตอนที่ 3 มาให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มอ่านและช่วยกันวาดภาพให้สอดคล้องกับข้อความครั้งละ 1 แผ่น ตามลำดับจนจบเรื่อง เขียนชื่อสมาชิกในกลุ่มที่ปกหลัง จัดทำรูปเล่มให้เรียบร้อยแล้วแสดงผลงาน

ถ้าผู้เรียนเขียนหนังสือได้แล้ว ให้คัดลอกจากแผนภูมิเอง

ขั้นตอนที่ 5 กิจกรรมฝึกทักษะทางภาษา

กิจกรรมนี้ใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งการเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา เช่น การแจกลูก สะกดคำ เขียนคำ เขียนประโยค ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 5 ชั้น มีข้อควรระวังและข้อเสนอแนะ ดังนี้ **ชั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้ผู้เรียนฟัง**

1.1 ขณะเล่าเรื่องให้ผู้เรียนฟัง ครูควรถือหนังสือให้ถูกต้องเหมาะสม ไม่ควรพับหนังสือ หน้าใดที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนเห็น ให้ใช้กระดาษปิดไว้

1.2 ต้องเล่าเรื่องให้จบในคราวเดียวกันและไม่ต้องขยายความเพิ่มเติมระหว่างเล่า

1.3 เมื่อเล่าเรื่องจบ ให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านทุกครั้ง

ชั้นที่ 2 ผู้เรียนเล่าเรื่องกลับ

การเล่นบทบาทสมมติ ให้เป็นข้อตกลงของผู้เรียนเองและครูไม่จำเป็นต้องบอกบททุกครั้ง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่เป็นผู้แสดงตอบทสนทนากันเอง ถ้าต่อไม่ได้ให้เพื่อนในชั้นช่วย

ชั้นที่ 3 ครูและผู้เรียนเขียนเรื่องร่วมกัน

3.1 การเขียนเรื่องร่วมกัน ถ้าผู้เรียนบอกเรื่องไม่ได้เพราะจำไม่ได้ให้ครูเล่าใหม่ ถ้าผู้เรียนรู้แต่บอกไม่ได้หรือบอกไม่ตรงตามเนื้อเรื่อง ให้ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกเรื่องได้

3.2 ครูควรให้ความรู้เรื่องการเว้นวรรคตอน การย่อหน้า และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่พบในเรื่อง

3.3 การเขียนแผนภูมิ ต้องเขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี คือ ถูกต้องตามรูปแบบ ทิศทางของการเขียนตัวอักษรและการวางเครื่องหมายต่าง ๆ

ชั้นที่ 4 การทำหนังสือเล่มใหญ่

ถ้าผู้เรียนลอกเรื่องเอง ครูต้องตรวจสอบ และแนะนำให้ผู้เรียนสังเกตการเขียนที่ถูกต้องจากแผนภูมิ

ขั้นที่ 5 การฝึกทักษะทางภาษา

การสอนในขั้นที่ 5 ควรสอนให้สัมพันธ์ทักษะและบูรณาการ จุดประสงค์บางข้อในคราวเดียวกัน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จุดประสงค์ที่ 4 กับ 5 และจุดประสงค์ที่ 11 และ 12 เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ครูต้องฝึกมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการพูด นิสัยที่ดีในการฟัง พูด อ่าน เขียน ฯลฯ ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้ง
2. ภาษาถิ่นควรใช้เฉพาะการแปลความหมาย คำที่เป็นนามธรรมที่เข้าใจได้ยากเท่านั้น เช่น ผัน สัญญา ปราณี ฯลฯ
3. การทำหนังสือเล่มเล็ก ไม่ได้กำหนดตายตัวว่าต้องทำ หากเป็นความต้องการของผู้เรียนก็ควรสนับสนุนให้ทำ เพราะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และรักการเขียน

การจัดกิจกรรมในเนื้อหาสาระ

มารยาทในการฟัง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ฝึกให้มีมารยาทในการฟังและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามมารยาทของสังคม เน้นให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นในการมีมารยาทในการฟังและฝึกการฟังอย่างตั้งใจ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เน้นการฝึกมารยาทการฟังในโอกาสต่าง ๆ โดยเสนอรูปแบบที่ถูกต้อง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ฝึกซ้ำในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และฝึกจนสามารถแสดงออกเป็นนิสัยส่วนตัว

มารยาทในการพูด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ให้เน้นประโยชน์และความจำเป็นของการมีมารยาทในการพูดซึ่งเป็นมารยาทของสังคม และช่วยให้การติดต่อกับผู้อื่นเกิดผลดี เน้นการพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ การใช้คำพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และส่งเสริมการพูดความจริง ฝึกการรู้จักรอโอกาสที่จะพูด การตั้งคำถามและการตอบคำถาม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ฝึกซ้ำในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และเพิ่มการฝึก
บุคลิกภาพในการพูด คือ ท่าทางประกอบการพูด ฝึกการใช้เสียงและถ้อยคำการพูดในลักษณะ
ต่าง ๆ การขึ้นต้นและลงท้ายในการพูด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ฝึกซ้ำในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เน้นข้อปฏิบัติการพูด
ในโอกาสต่าง ๆ การส่งเสริมบุคลิกภาพการพูดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ บุคลิกที่ดีในการ
พูด และความมั่นใจในการพูด

การอภิปราย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ฝึกอภิปรายทั้งชั้นและอภิปรายกลุ่มย่อย ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3-4 ฝึกอภิปรายทั้งชั้น อภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายเป็นคณะ ชั้นประถมศึกษาปีที่
5-6 ฝึกอภิปรายกลุ่มย่อย และอภิปรายเป็นคณะ

ร่วมดำเนินการใช้ทักษะการพูด หมายถึง ให้สามารถจัดการได้และพูดประเภทนั้น ๆ ได้ เช่น
การโต้วาที สามารถร่วมมือจัดให้มีการโต้วาทีได้ถูกต้องตามแบบและพูดโต้วาทีได้ เป็นต้น

ข้อปฏิบัติในการอ่าน การใช้ และการเก็บหนังสือ ฝึกการวางท่าทาง ในการอ่านหนังสือ
ที่ถูกต้อง การจับหนังสือ เปิด-ปิดหนังสือ และการพลิกหนังสือที่ถูกต้อง ให้รู้จักส่วนประกอบของ
หนังสือ ฝึกการใช้สารบัญเพื่อค้นหาเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว เน้นการใช้และการเก็บรักษาหนังสือ
และการซ่อมหนังสือ

การใช้ห้องสมุด ฝึกมารยาทในการใช้ห้องสมุด การจัดหนังสือ และการรู้จักเลขหมู่หนังสือ และ
ฝึกให้รู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด

ข้อปฏิบัติในการเขียน ฝึกวางท่าทางในการนั่งเขียนและการจับดินสอให้ถูกต้อง ฝึกการวาง
สมุด วางมือ และเคลื่อนไหวมือในการเขียนได้ถูกต้อง เน้นการปฏิบัติและแก้ไขข้อบกพร่องอยู่
เสมอเมื่อปฏิบัติผิด

หลักเกณฑ์ในการเขียน ฝึกวิธีเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง การวางตำแหน่ง
ตัวอักษรให้ถูกต้อง การเว้นช่องไฟให้พองาม และการรักษาระดับบรรทัดในการเขียน ฝึกเขียนตัว
หนังสือไทยให้มีหัว หัวไม่บอด ตัวอักษรให้โตเสมอกัน การเขียนเน้นลายมือที่อ่านง่ายเป็น
ระเบียบและสวยงาม ให้ฝึกปฏิบัติและกวดขันการเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์จนเป็นนิสัย

นิสัยการเขียนที่ดี ปลูกฝังนิสัยการเขียนที่ดีโดยให้เขียนในที่ที่เหมาะสม ไม่ขีดเขียนตามฝาผนัง โต๊ะ ม้านั่ง การเขียนในสมุดแบบฝึกหัด ฝึกเขียนให้อ่านง่าย สะอาด รู้จักขีดเส้นคั่นหน้าทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อยและรวดเร็ว

การคัดลายมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เน้นการคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เน้นการคัดตัวบรรจงครึ่งบรรทัดและตัวหวัดแกมบรรจง และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เน้นการคัดตัวหวัดแกมบรรจง

การประสมอักษร ฝึกการเขียนประสมคำด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ และสามารถแยกคำตามลักษณะการประสมอักษรได้ การประสมอักษรเริ่มจากการนำพยัญชนะและสระมาประสมกันเป็นคำไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะและสระมาประสมเป็นคำที่มีตัวสะกด ตามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์มาประสมเป็นคำ มีตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ การเขียนคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด และคำที่มีการันต์ การเขียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เช่น การจดบันทึกความรู้หรือเรื่องราวต่าง ๆ การทำบัญชีคำหรือสมุดคำศัพท์ประจำชั้นหรือส่วนตัวไว้ใช้เพื่อประโยชน์ในการเขียน การทำบัญชีคำเปรียบเทียบคำพื้นฐานที่ใช้ในการเขียนกับคำภาษาอื่น เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะและความเข้าใจในการอ่าน ฯลฯ

การใช้พจนานุกรม ฝึกวิธีใช้พจนานุกรมให้ถูกต้อง รวดเร็ว และฝึกนิสัยการใช้พจนานุกรมเป็นประจำในการตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนและการอ่านคำ ความหมายและการใช้คำ

หลักเกณฑ์ทางภาษา

ในระดับประถมศึกษา การสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาจะไม่สอนโดยตรง แต่จะสอนแทรกในลักษณะของการใช้ภาษา ฝึกการใช้ภาษาจนผู้เรียนสามารถจับหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ การเรียกชื่อชนิดของคำจะเรียกโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและในชั้นสูงจึงจะให้ผู้เรียนเรียกชื่อตามที่ใช้จริง เช่น คำนามเรียกคำชื่อ คำสรรพนามเรียกคำแทนชื่อ คำบุพบทเรียกคำต่อ คำสันธานเรียกคำเชื่อม เป็นต้น

แนวคิดในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษา

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษา จำเป็นต้องใช้ประมวลคำในแต่ละเรื่องเป็นฐานในการสร้างตามหลักการของการสอนภาษาที่เน้นการสอนจาก

สิ่งที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ไปสู่สิ่งใหม่ การสอนจากง่ายไปหายาก และการสอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม โดยสอดแทรกความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้วยวิธีการที่แนบเนียนและอิงจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับนั้น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถทำได้ 2 อย่างคือ จัดในลักษณะเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรงเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน และจัดในลักษณะแบบฝึกเสริมทักษะ ให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาทั้ง 2 อย่างนั้น มีขั้นตอนการกำหนดกิจกรรมเหมือนกัน ดังตัวอย่างขั้นตอนการคิดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสร้างแบบฝึกเสริมความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษา

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดประสงค์ เพื่อจะได้อธิบายว่าเมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมหรือทำแบบฝึกเสริมความรู้เรื่องนี้แล้วจะมีทักษะในเรื่องใด

ขั้นที่ 3 กำหนดแนวคิดในการสร้างแบบฝึกเป็นขั้นตอนตามหลักการเรียนรู้ เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการฝึก

แนวทางการกำหนดกิจกรรมเสริมทักษะต่อไปนี้ เสนอไว้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนสามารถกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ด้วยตนเองเพื่อใช้เสริมทักษะให้ผู้เรียนเข้าใจและใช้ภาษาได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาที่หลักสูตรกำหนด

การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องอักษร

เรื่อง อักษร (อักษรไทยมี 4 ชนิด คือ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย)

จุดประสงค์ นักเรียนรู้จักอักษรไทย 3 ชนิดคือ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์

แนวคิด

1. นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม ไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด
2. นักเรียนเห็นความแตกต่างของ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์
3. นักเรียนรู้จักตัวอักษรด้วยตนเองจากการปฏิบัติ
4. นักเรียนตรวจสอบการปฏิบัติของตนเองได้ด้วยตนเอง
5. นักเรียนเห็นพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ซ้ำ ๆ กันในรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องอักษร

แนวคิด	การกำหนดกิจกรรม
1. ผู้เรียนเรียนรู้จักประสบการณ์เดิมไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด	- นำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้มีประสบการณ์มาแล้วมาเป็นสื่อโยงไปสู่ความรู้เรื่องรูปร่างลักษณะของพยัญชนะ 44 ตัว สระ 21 รูปวรรณยุกต์ 4 รูป
2. ผู้เรียนเห็นความแตกต่างของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์	- ฝึกให้สังเกตความเหมือน ความต่าง ของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์โดยสังเกตเป็นส่วน ๆ และจำแนกกลุ่มตัวอักษรตามพื้นเสียง
3. ผู้เรียนรู้จักตัวอักษรด้วยตนเองจากการปฏิบัติ	- ใช้ความคิดตัดสินใจด้วยตนเอง - สังเกต ค้นหาตัวอักษรจากหนังสือ หนังสือพิมพ์ และสื่อต่าง ๆ
4. ผู้เรียนตรวจสอบการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	- หาคำตอบได้ด้วยตนเองเมื่อปฏิบัติครบตามขั้นตอนโดยอาจจะใช้ การบอก แสดงท่าทาง ตั้งคำถาม-ตอบคำถาม ฯลฯ
5. ผู้เรียนเห็นพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ซ้ำ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ	- กำหนดรูปแบบหลากหลายโดยใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัวหรือในท้องถิ่นซึ่งเห็นอยู่เสมอ ๆ เช่น อักษรที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ หนังสือต่าง ๆ ป้ายต่าง ๆ สิ่งของที่ตัวอักษรปรากฏอยู่จะทำให้นักเรียนรู้จักสังเกตและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน - ใช้วิธีการที่เร้าความสนใจให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด สนองตามหลักจิตวิทยาตามวัยของผู้เรียนที่อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น ชวนสนุกสนานตื่นเต้น

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่องอักษร

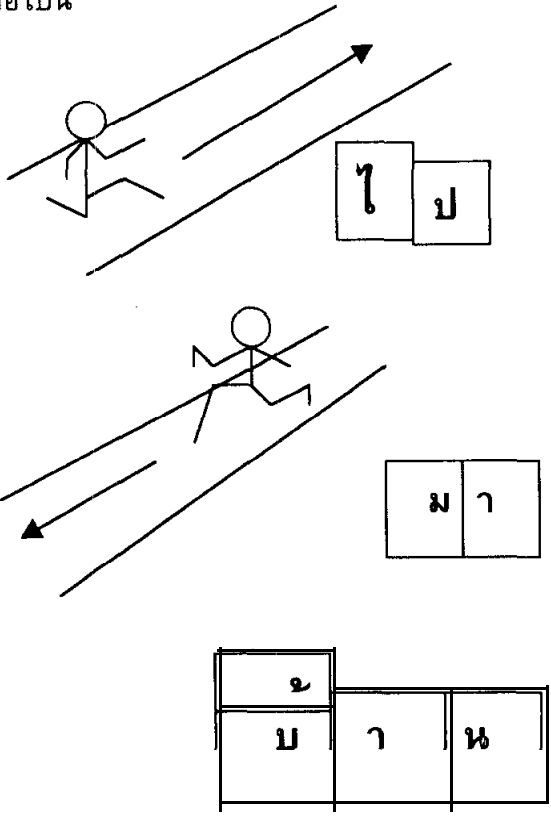
กิจกรรม	หลักเกณฑ์ทางภาษา
<p>1. เลือกคำที่เรียนมาแล้วที่มีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักจากหนังสือประกอบการเรียนมา เขียนบนกระดานคำหรือทำเป็นบัตรคำ แล้วให้ผู้เรียนอ่าน ทบทวนเป็นคำ เช่น ตา มี นี นาน</p> <p>2. ทบทวนความรู้ของผู้เรียนเรื่อง รูปของ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ที่เคยเรียนมาแล้ว</p> <p>3. ให้ผู้เรียนบอกคำที่มีพยัญชนะ สระ เหมือนกัน พยัญชนะ - (นี นาน) สระ - (มี นี)</p> <p>4. ให้ผู้เรียนแยกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์จากคำที่กำหนดให้</p> <p>5. ผู้เรียนฝึกอ่าน พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ที่กำหนดไว้ พยัญชนะ ด อ่านว่า ดอ ม อ่านว่า มอ น อ่านว่า นอ สระ - ำ อ่านว่า อำ = อ่านว่า อี วรรณยุกต์ ๕ อ่านว่า ไมโท</p> <p>6. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำที่มีพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์จากหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่น ๆ ที่ครูเตรียมไว้ในเวลาที่กำหนดให้โดยการขีดเส้นใต้ตัว พยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย</p>	<p>- พ ย ัญ ช น ะ ส ร ะ วรรณยุกต์</p>

กิจกรรม	หลักเกณฑ์ทางภาษา
<p>7 ให้ผู้เรียนสังเกตการวางพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ของแต่ละคำ แล้วสรุปเป็นหลักเกณฑ์และจำไว้</p> <p>8 ครูทำบัตรพยัญชนะ (ต ม น) สระ (-า -ี) วรรณยุกต์ (-) รวมแล้วเท่าจำนวนผู้เรียนแจกให้ผู้เรียนคนละ 1 บัตร ให้รวมกลุ่มกันตามพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ที่เหมือนกันแล้วให้อ่านพร้อม ๆ กันทีละกลุ่มหรือให้คนที่ถือพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ดังกล่าวออกมาหน้าชั้นเรียนเมื่อครูออกเสียงตามบัตรที่ตนถือไว้</p> <p>9 ให้ผู้เรียนหาพยัญชนะ สระ ที่มีรูปร่างเหมือนกันที่กำหนดให้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ครูนำมาให้ ให้ได้มากที่สุดโดยให้ขีดเส้นใต้พยัญชนะ ที่มีรูปร่างคล้ายกัน แล้วนำมาอ่านให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เช่น</p> <p>พยัญชนะ</p> <p style="padding-left: 40px;">ด - ต ค ศ</p> <p style="padding-left: 40px;">ม - ม ม น</p> <p>สระ</p> <p style="padding-left: 40px;">อี - อี อี</p> <p>10 ครูแจกบัตรพยัญชนะ สระที่มีลีลาการเขียนคล้ายคลึงกันให้ผู้เรียนฝึกคัดลายมือคนละ 2-3 บัตร ตามแบบฝึกคัดลายมือ อาจให้คิดเป็นการบ้านก็ได้ ก่อนให้ผู้เรียนคัดควรทบทวนหลักการเขียนพยัญชนะและสระด้วย</p> <p>11 ครูกำหนดพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มไปช่วยกันหาโดยการตัดจากหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ที่ไม่ใช้แล้วมาติดแปะในกระดาษที่กำหนดให้ (ควรกำหนดขนาดของตัวอักษรด้วย)</p>	

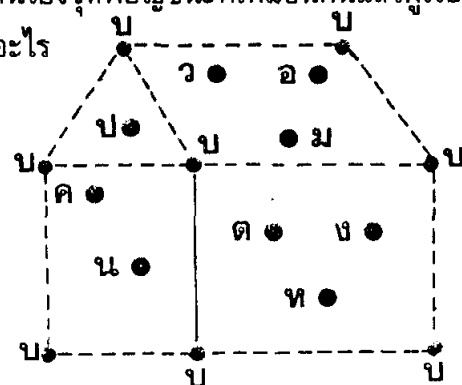
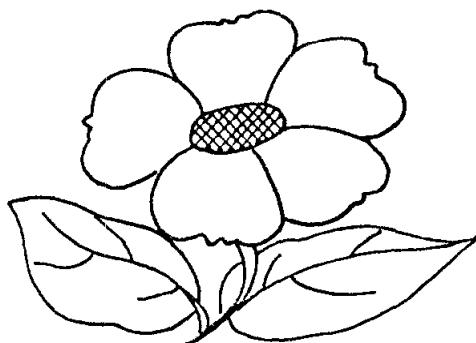
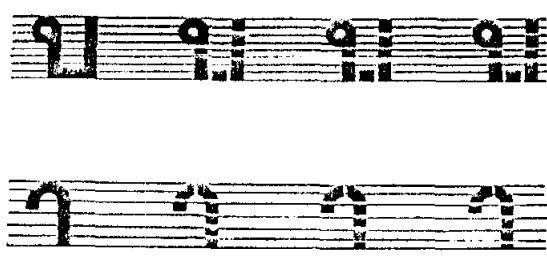
แนวการจัดกิจกรรมในแบบเสริมทักษะ เรื่องอักษร

แนวคิด	การกำหนดกิจกรรมในแบบฝึก
1. ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด	- นำสิ่งที่ผู้เรียนและมีประสบการณ์โดยใช้ภาพจริงและภาพวาดโยงให้เกิดความคิดนำสู่ความรู้เรื่องรูปร่าง ลักษณะ พยัญชนะ 44 ตัว สระ 21 ตัว และวรรณยุกต์ 4 รูป
2. ผู้เรียนเห็นความแตกต่างของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์	- ฝึกให้สังเกตเห็นความเหมือน ความต่างของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ โดยสังเกตเป็นส่วน ๆ จำแนกกลุ่มตัวอักษร ฯลฯ
3. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ	- ใช้ความคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนตรวจสอบการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	- ชี้ด เขียน ต่อเติม ระบายสีด้วยตนเอง - ให้หาคำตอบเมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน - ใช้ภาพแสดงคำตอบ - บอกคำตอบที่ถูกต้องให้
5. ผู้เรียนเห็นพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ซ้ำ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ	- กำหนดรูปแบบหลากหลาย ไม่ควรใช้รูปแบบการฝึกแบบเดิมบ่อยครั้ง เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนานโดยใช้ภาพ และวิธีการที่สร้างความสนใจด้วยการใช้พื้นฐานจิตวิทยาตามวัยของผู้เรียน (อยากรู้ อยากเห็น ชอบเรื่องสนุก ตื่นเต้น ชอบคำคล้องจอง) ทั้งนี้ต้องระวังในเรื่องการสื่อความให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว

ตัวอย่างกิจกรรมในแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องอักษร

กิจกรรมในแบบฝึก	หลักเกณฑ์ทางภาษา
<p>1. เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบบทเรียน “ไป มา บ้าน”</p>	<p>- คำที่แสดงส่วนประกอบของคำชัดเจน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พยัญชนะ/สระ 2. พยัญชนะ/สระ/ตัวสะกด 3. พยัญชนะ/สระ/ตัวสะกด/วรรณยุกต์
<p>2. อ่านคำต่อไปนี้</p> <p>The illustration shows a stick figure walking to the right with an arrow above it, and another stick figure running to the left with an arrow below it. To the right of the walking figure are two boxes containing the Thai characters 'ไ' and 'ป'. Below the running figure is a box containing 'มา'. At the bottom center is a 2x3 grid of boxes containing the Thai characters 'อ', 'บ', 'า', 'น'.</p>	<p>- คำที่แสดงเป็นภาพได้ (คำที่แสดงเป็นภาพไม่ได้ กรุณาไปใช้ฝึกในการขั้นตอนอื่น)</p>

กิจกรรมในแบบฝึก	หลักเกณฑ์ทางภาษา												
<p>3. ทำเครื่องหมาย ○ รอบสระที่เหมือนกัน</p> <p>สระไอ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>ไ</td><td>ไ -</td><td>โ -</td><td>ใ -</td></tr></table></p> <p>สระเอา <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>เ -</td><td>เ -</td><td>-</td><td>-</td></tr></table></p>	ไ	ไ -	โ -	ใ -	เ -	เ -	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมือน/ความต่างของหัวตัวสระ - ส่วนสูง - รูปร่างที่ต่างในส่วนบน - ตำแหน่งของสระ - จำนวนเส้น - ลักษณะตัวสระ 				
ไ	ไ -	โ -	ใ -										
เ -	เ -	-	-										
<p>4. ทำเครื่องหมาย ○ รอบพยัญชนะที่เหมือนกัน</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr><td>บ</td><td>ป</td><td>บ</td><td>ม</td></tr> <tr><td>ม</td><td>ป</td><td>บ</td><td>ม</td></tr> <tr><td>น</td><td>น</td><td>บ</td><td>ป</td></tr> </table>	บ	ป	บ	ม	ม	ป	บ	ม	น	น	บ	ป	<ul style="list-style-type: none"> - ความเหมือน / ความต่างของพยัญชนะ - สังเกตหัวเหมือนกัน - ส่วนล่างของพยัญชนะเหมือนกัน / ต่างกัน - ส่วนที่ยื่นหรือส่วนที่เกินของพยัญชนะ
บ	ป	บ	ม										
ม	ป	บ	ม										
น	น	บ	ป										
<p>5. จับคู่คำที่มีรูปวรรณยุกต์เหมือนกัน</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">บ้าน</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">แต่</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ห้วง</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ต้อง</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">โค้ง</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ต่าง</td> </tr> <tr> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">แท้</td> <td style="border: 1px solid black; padding: 5px;">ให้</td> </tr> </table>	บ้าน	แต่	ห้วง	ต้อง	โค้ง	ต่าง	แท้	ให้	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกคำจากประมวลคำ - นำคำที่วาดภาพไม่ได้ แต่มีรูปวรรณยุกต์ปรากฏชัดเจนมาให้ผู้เรียนสังเกตรูปร่างขณะจับคู่ - เป็นการเพิ่มคำที่มีพยัญชนะและสระอื่นให้ผู้เรียนค้นหาเพื่อการนำไปฝึกในข้อ 3 และข้อ 4 				
บ้าน	แต่												
ห้วง	ต้อง												
โค้ง	ต่าง												
แท้	ให้												

กิจกรรมในแบบฝึก	หลักเกณฑ์ทางภาษา
<p>6. ลากเส้นโยงจุดพยัญชนะที่เหมือนกันแล้วผู้เรียนจะรู้ว่า เป็นภาพอะไร</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนจะได้พบพยัญชนะเพิ่มขึ้นจากการสังเกตความเหมือนความต่าง - เป็นการเฉลยด้วยภาพเมื่อผู้เรียนทำแบบฝึกแล้วจะรู้ว่าตนทำถูกหรือไม่
<p>7. เขียนสระ ใ- -า -ะ โ- -เ- -อ- ลงในกลีบดอกไม้ แล้วระบายสี</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนรูปสระ
<p>8. คัดลายมือตามรอยปรุ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตามหลักเกณฑ์การเขียน

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

เนื่องจากจุดประสงค์สำคัญในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ วิทยาการต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีศิลปะในการใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่องกัน ให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนและได้รับข้อมูลย้อนกลับในการตีพิมพ์ผลการฝึกทักษะ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดความชำนาญที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว พยายามเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดง ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงควรมีหลักการจัดดังต่อไปนี้

1. **คำนึงถึงการเตรียมความพร้อมเป็นสำคัญ** ในระยะเริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กำหนดให้เตรียมความพร้อมในด้านกาฟัง การพูดให้ชัดเจน การใช้สายตา การฝึกกล้ามเนื้อมือ ก่อนจะเข้าสู่การเรียนตามบทเรียน สำหรับชั้นอื่นจะอยู่ในลักษณะของการทบทวนก่อนเข้าสู่บทเรียน

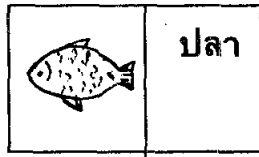
2. **จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนตามหลักสูตร หรือบทเรียนนั้น ๆ**

3. **ควรจัดกิจกรรมในรูปของทักษะสัมพันธ์** เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะของภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน เพราะในชีวิตประจำวันจะต้องมีการรับสารส่งสารอยู่ตลอดเวลา กิจกรรมทักษะสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากและมีความหมายยิ่งขึ้น เช่น ในการสอนคำใหม่ บทเรียนใดบทเรียนหนึ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การฟัง	-	ให้ฟังคำใหม่ที่ครูอ่าน
การพูด	-	ให้พูดคำใหม่และบอกความหมาย
การอ่าน	-	ให้อ่านคำและความหมายบนกระดานดำ
การเขียน	-	ให้เขียนคำหรือนำคำไปแต่งประโยค

4. **จัดกิจกรรมอย่างมีลำดับขั้นตอน** เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องมีการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว จึงควรมีลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และควรให้ผู้เรียน

เรียนจากสิ่งที่ย่างไปสู่สิ่งที่ยากและซับซ้อนขึ้น จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัว หรือจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปหาสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การสอนคำในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเรียนคำต่าง ๆ ไปพร้อมกับภาพดังตัวอย่าง ได้แก่

5. **ปลูกฝังให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง** ผู้เรียนในระดับนี้จะมีความอยากรู้ อยากรู เห็น ในการทำและเรียนรู้สิ่งต่างๆและมีความต้องการความสำเร็จเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้น ครูผู้สอนควรปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของการหาความรู้รอบตัว พยายามนำความรู้ทั่วไปมาเชื่อมโยงกับบทเรียนทางภาษาเพื่อทำให้การเรียนการสอนสนุกสนานน่าสนใจ ผู้เรียนได้รับความรู้ในวงกว้างขวางขึ้น ส่งเสริมให้ค้นคว้า สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนรักและสนใจการเรียนภาษาไทย เช่น การค้นคว้าทำรายงาน การแข่งขัน การจัดแสดงนิทรรศการผลงานของผู้เรียน ฯลฯ เมื่อผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าบ่อย ๆ และประสบความสำเร็จในผลงานของเขาก็จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการอ่านและรักการศึกษาค้นคว้าจนเป็นนิสัย

6. **จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย** ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน พยายามจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยอาจให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เด็กที่เรียนเก่งได้ทำงานร่วมกับเด็กอ่อนและได้ช่วยเหลือเด็กอ่อนให้ประสบความสำเร็จด้วย ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

7. **ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ** ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงเพื่อจะได้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ไม่ต้องท่องจำ เช่น ฝึกพูดในหัวข้อต่าง ๆ ฝึกการฟังหลาย ๆ แบบ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง หรือเขียนบันทึกมาให้เพื่อนอ่าน และในการปฏิบัตินั้นควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและในทางปฏิบัติกิจกรรมนั้นควรมีกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เรียนอย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่งหรือเด็กอ่อน

8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการช่วยเสริมทักษะให้ผู้เรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นการวางพื้นฐานของการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติในภายหน้า การให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นจะได้รู้จักคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เคารพในสิทธิของผู้อื่น กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตนเอง และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ดี

9. จัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดหาเหตุผล รู้จักสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด คิดให้รอบคอบก่อนพูดหรือเขียน รู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่านเพื่อฝึกความคิดการแก้ปัญหาและให้มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

10. จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ และพยายามจัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ควรใช้กิจกรรมแบบเดียวที่ซ้ำซาก จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจบทเรียนเท่าที่ควร เช่น ครูผู้สอนบางคนใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการถามตอบแต่อย่างเดียว สอนโดยการบรรยาย หรือให้ทำแบบฝึกหัดที่เหมือน ๆ กันจนผู้เรียนไม่เกิดความอยากเรียน

11. ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต ในการเรียนภาษาไทยต้องเป็นคนช่างสังเกตเพราะจะช่วยให้เป็นคนรอบรู้และมีแนวทางในการทำกิจกรรมดีขึ้น เช่น สังเกตป้ายโฆษณา ฟังคำจากวิทยุ โทรทัศน์ ดูรายการหรือเกมโชว์ทางโทรทัศน์ คำพูดของพิธีกร ฯลฯ ซึ่งอาจได้ทั้งความรู้จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้และเกิดความคิดสร้างสรรค์

12. สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้น ผู้เรียนจะรู้จักการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง ให้เป็นภาษาของตนเองจากการฝึกทักษะทางภาษาบ่อย ๆ และท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษา จากความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ ๆ

13. การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงสื่อการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ ซึ่งควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จัดหาได้ง่ายในท้องถิ่นแต่ละแห่ง มีราคาถูก ใช้ได้คุ้มค่าและในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้สื่อมากเกินไป และนอกจากนี้ควรนำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

14. การจัดกิจกรรมไม่ควรใช้เวลายาวนานเกินไป เพราะผู้เรียนในวัยนี้มีช่วงความสนใจค่อนข้างสั้น ถ้าให้ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งยาวนานเกินไปผู้เรียนอาจเบื่อหน่าย ทำให้การเรียนรู้ไม่ดีเท่าที่ควร

15. ควรสอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ซึมซาบโดยไม่รู้ตัว เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

16. ควรปลูกฝังเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทย การเรียนภาษาไทยจะประสบความสำเร็จด้วยดีนั้น ผู้เรียนจะต้องมีเจตคติที่ดี และมองเห็นความสำคัญของภาษาไทย ครู ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่จูงใจและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการหาความรู้และเต็มใจที่จะรับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาดีและคล่องแคล่ว ให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในการเรียนวรรณคดีไทย แต่ผู้เรียนจะเกิดความซาบซึ้งและสนุกได้นั้นอยู่ที่ครูผู้สอนจะเป็นผู้วางแผนจัดกิจกรรมให้ ซึ่งครูผู้สอนเองควรตระหนักในเรื่องนี้เสมอ

17. ให้ผู้เรียนประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว ควรได้มีการประเมินผลรวมหรือแยกแต่ละครั้งก็ได้ อาจเป็นการสังเกต ตรวจสอบ หรือทำแบบทดสอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของเขา โดยการประเมินผลนี้ควรให้ผู้เรียนแต่ละคนประเมินตัวเขาเองบ้าง เช่น ลองให้เขียนคำศัพท์จากบทเรียน แล้วตรวจสอบว่าเขียนได้ถูกต้องหมดหรือไม่ หรืออ่านข้อความแล้วลองบันทึกใจความสำคัญแล้วตรวจสอบว่าใจความสำคัญถูกต้องหรือไม่

18. ให้ผู้เรียนรู้จักแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง เมื่อผู้เรียนมีข้อบกพร่อง เช่น พุดตัว ร ล ไม่ชัด ควรให้ผู้เรียนฝึกพูดให้ถูกต้องและบ่อย ๆ หรือให้หาข้อบกพร่องของตนเองว่า ได้เขียนผิดอย่างไรแล้วแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ครูผู้สอนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการใช้ภาษา เมื่อผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อถือครูและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเอง และครูผู้สอนควรติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

19. ดำเนินการสอนซ่อมเสริมให้ เมื่อเห็นว่าผู้เรียนขาดทักษะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

20. จัดหาหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านเสริมหรืออ่านประกอบบทเรียนในห้องเรียนหรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้คล่องมากขึ้นและมีความรู้กว้างขวาง

หลักการเลือกรูปแบบกิจกรรม

ในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาชั้นนั้นจำเป็นที่ครูผู้สอนควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ กิจกรรมที่หลากหลายมีสื่อการเรียนการสอนประกอบที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ในการนำวิธีการสอนหรือกิจกรรมใดมาใช้ในการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องพิจารณาว่าควรใช้วิธีการใดรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด ได้ผลที่สุด ซึ่งหลักการเลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยควรพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ของบทเรียน

ในการสอนแต่ละครั้ง ครูผู้สอนจะต้องศึกษาจุดประสงค์ของบทเรียนให้แจ่มแจ้ง เพื่อนำมากำหนดจุดประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง แล้วจึงเลือกรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกัน เช่น ถ้าจะสอนเนื้อหาความรู้ อาจใช้การบรรยาย การค้นคว้า การสนทนาซักถาม ฯลฯ

2. ศึกษาเนื้อหาที่จะสอน

ครูผู้สอนต้องพิจารณาว่าเนื้อหานั้นเป็นเนื้อหาในลักษณะใด เหมาะสมกับกิจกรรมใด เช่น ถ้าเนื้อหาเกี่ยวกับข้อคิดที่แฝงไว้ก็ใช้กิจกรรมอภิปรายแล้วหาข้อสรุป นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาเลือกอีกว่าในการสอนครั้งนั้นจะสามารถบูรณาการกับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ได้อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สัมพันธ์กัน

3. ศึกษาลักษณะของผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรามักจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง แต่ครูผู้สอนก็ต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ผู้เรียนมีลักษณะเป็นอย่างไร กิจกรรมที่เลือกจะเหมาะสมกับผู้เรียนนั้น ๆ หรือไม่ เช่น ความยากง่ายของกิจกรรม ระดับความสามารถของผู้เรียนที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียนส่วนใหญ่ในห้อง

4. พิจารณาความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน

ความสามารถและความถนัดของครูผู้สอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณา เพราะถ้าใช้วิธีการสอนที่ดี เลือกรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้ว แต่ครูผู้สอนขาดความสามารถ ไม่มีความถนัดในการใช้กิจกรรมดังกล่าว การเรียนการสอนนั้นก็ไม่น่าประสบความสำเร็จ